

Paimion kaupunki

Harkinnanvaraiset työ- ja virkavapaat

Yhteistyöryhmä 4.12.2023

Sisällysluettelo

1 Harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat Paimion kaupungissa	2
2 Harkinnanvaraisen palkattomaan vapaan alkaminen ja päättyminen	2
2.1 Pääsääntö	2
2.2 Poikkeukset.....	3
3 Harkinnanvaraisen virka-/työvapaan hakeminen.....	4
4 Harkinnanvaraisten virka- ja työvapaiden myöntäminen.....	4
4.1 Siirtyminen toisen työnantajan palvelukseen.....	4
4.1.1 Toistaiseksi voimassa oleva palvelussuhde ja koeaika toisen työnantajan palveluksessa.....	4
4.1.2 Määräaikainen palvelussuhde toisen työnantajan palveluksessa	5
4.2 Täydennyskoulutus	5
4.5 Vuorotteluvapaa	5
4.6 Yksityisvapaat	5
4.7 Sisäiset siirrot ja työkierto	5
4.8 Luottamustehtävän hoitaminen	6
5 Harkinnanvaraisen virka- ja työvapaan keskeyttäminen.....	6
6 Muuta	6
7 Ohjeistuksen voimassaolo	7

1 Harkinnanvaraiset virka- ja työvapaat Paimion kaupungissa

Harkinnanvaraisella virka- ja työvapaalla tarkoitetaan sellaista vapaata, jota työnantaja ei ole lain tai sopimusmääräyksen perusteella velvollinen myöntämään. Esim. opintovapaata on myönnettävä, kun opintovapaalaissa määritellyt ehdot täyttyvät. KVTES V luvun 11 § 3 momentin mukaan päätöksen tekevä asianomainen viranomaisen harkitsee, maksetaanko vapaan ajalta palkkaa ja jos maksetaan, niin minkä verran.

Kaupungin hallintosäännössä on määritelty kenellä / millä viranomaisella on harkintavalta myöntää harkinnanvaraisia virka/työvapaita.

Tässä ohjeessa tarkoitettujen vapaiden myöntämistä harkittaessa on otettava huomioon tarkoituksenmukaisuusnäkökohdat kuten tehtävän hoitamisen järjestäminen harkinnanvaraisen vapaan aikana mm. sijaisjärjestelyt sekä palveluntuotannon turvaaminen vapaan aikana sekä virka/työvapaata hakeneen palveluaika Paimion kaupungissa.

Harkinnanvaraista virka- tai työvapaata myönnetään paikallisesti vain erityistapauksessa ja painavien syiden perusteella. Paikallisen harkinnanvaraisen virka- tai työvapaan syynä voi olla esimerkiksi KVTES:in luvun V, § 11 rinnastettavat syyt.

Säästösyistä myönnettävistä talkoovapaista on erillinen pysyväisohje (Khall 16.1.2019 § 14).

2 Harkinnanvaraisen palkattomaan vapaan alkaminen ja päättyminen

Virka- ja työvapaita myönnettäessä noudatetaan Kvtes:n V luvun 11 §:n 3 momentin soveltamisohjetta sekä tämän ohjeen periaatteita.

2.1 Pääsääntö

Mikäli harkinnanvaraista virka-/työvapaata anotaan kaikille kalenteriviikon työpäiville, pitää anoa myös lauantai ja sunnuntai tai muut viikon säännönmukaiset vapaapäivät. Virka-/työvapaan jatkuessa yli viikonlopun, vapaaseen sisällytetään myös viikonlopun päivät.

Mikäli arkipyhän sisältävällä viikolla harkinnanvaraiseen virka-/työvapaaseen sisältyvät kaikki viikon työpäivät, niin vapaaseen tulee sisällyttää myös viikon säännönmukaiset vapaapäivät.

Esimerkki, työntekijän työaika on järjestetty siten, että säännönmukaiset työpäivät ovat ma – pe, työntekijä anoo kahden viikon vapaata alkaen maanantaista ja päättyen seuraavan viikon perjantaille, vapaa tulee myöntää maanantaista päättyen seuraavan viikon sunnuntaille.

Esimerkki, työvapaa anotaan torstaista seuraavan viikon perjantaille, vapaa tulee myöntää torstaista seuraavan viikon sunnuntaihin saakka.

2.2 Poikkeukset

Lyhyet harkinnanvaraiset virka-/työvapaat

Palkattomia virka-/työvapaita myönnettäessä tulee yhteenlaskettuun lomajaksoon sisällyttää palkallisia viikkovapaapäiviä seuraavasti:

Virka-/ työvapaat myönnetään seuraavasti:

- 1 – 3 päivää, ei viikkovapaapäiviä
- 4 päivää, 1 viikkovapaapäivä
- 5 päivää, 2 viikkovapaapäivää

Jos lyhyt vapaa jatkuu viikonlopun yli, tulee palkattomaan vapaaseen sisällyttää myös viikonlopun päivät.

Arkipyhän sisältävien viikkojen osalta ohjetta sovelletaan siten, että koko viikon vapaaseen on sisällytettävä joko 1 tai 2 vapaapäivää sen mukaan, montako työpäivää ao. viikossa on.

Esimerkki arkipyhän sisältävästä juhannusviikosta:

- juhannusaatto perjantai on arkipyhä
- työpäivät ovat ma – to (4 pv)
- koko juhannusviikon vapaaseen tulee anoa 4 työpäivän lisäksi arkipyhä (perjantai) ja yksi viikkovapaapäivä (lauantai).

Esimerkki, arkipyhä on keskiviikko, työntekijän säännönmukaiset työpäivät ma – pe:

- koko viikon vapaa myönnetään maanantaista sunnuntaille palkattomana

Opetustyöajassa koko lukuvuotta (1.8.-31.7.) tai lukukautta (kevät 1.1.-31.7, syksy 1.8.-31.12.) koskeva vapaa tulee anoa ja myöntää koko lukuvuoden tai koko lukukauden pituisena.

Mikäli henkilö on hakenut palkatonta virka-/työvapaata ja sairastuu sen jälkeen, kun päätös palkattomasta vapaasta on tehty (Dynastypäätös tai päätöksen hyväksyntä Populuksessa), noudatetaan päätöksenteossa aikaprioriteettiperiaatetta. Sairaus ei kumoja jo tehtyä päätöstä palkattomasta virka-/työvapaasta. Kieltävään päätökseen tulee olla asialliset, toimintaan liittyvät perusteet.

3 Harkinnanvaraisen virka-/työvapaan hakeminen

Harkinnanvaraista virka-/työvapaata tulee anoa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, kun vapaan tarve on tiedossa. Ennen anomuksen tekemistä Populus järjestelmässä, tulee asiasta keskustella esihenkilön kanssa.

Anomus on tehtävä heti kun tarve vapaaseen on tiedossa. Enintään yhden kuukauden pituisissa virka-/työvapaissa anomus tehtävä kuitenkin viimeistään 14 päivää ja muissa tapauksissa viimeistään yksi (1) kuukausi ennen suunniteltua vapaan alkamista.

Koulujen ja varhaiskasvatuksen henkilökunnan ne harkinnanvaraiset työ- ja virkavapaat, joita anotaan tulevan lukuvuoden / toimintakauden alusta lukien, tulee kuitenkin anoa viimeistään toukokuun loppuun mennessä, jotta tulevan syksyllä alkavan lukuvuoden / toimintakauden järjestelyt ehditään suunnitella.

Esimerkki, opettaja anoo virkavapaata syyslukukaudeksi hoitaakseen toista tehtävää toisen kunnan palveluksessa. Anomus on jätettävä viimeistään 31.5. ja anomus on tehtävä koko syyslukukauden ajalle 1.8. – 31.12.

Poikkeuksena hakuaikeihin ovat sellaiset tilanteet ja tarpeet, joita ei voida kohtuudella ennakoida esim. yksityiselämän muutokset (vrt. pakottavat perhesyyt)

4 Harkinnanvaraisten virka- ja työvapaiden myöntäminen

Pääsäännön mukaan, harkinnanvaraista virkavapautta voidaan myöntää:

- enintään 1 kuukausi, kun palvelussuhde Paimion kaupunkiin on kestänyt alle vuoden
- pidempikestoinen harkinnanvarainen virka- ja työvapaa voidaan myöntää, kun palvelussuhde Paimion kaupunkiin on kestänyt yli yhden vuoden
- pitkiä yli 6 kuukautta kestäviä vapaita voidaan myöntää samalle työntekijälle uudestaan aikaisintaan kahden vuoden kuluttua edellisen myöntämisestä

Hallintosäännön mukaan:

- lähiesihenkilö voi myöntää enintään 6 kuukautta kestävä
- toimialajohtaja ja rehtori enintään 12 kuukautta kestävä
- ao. toimielin harkinnan mukaan yli 12 kuukautta kestävä

4.1 Siirtyminen toisen työnantajan palvelukseen

4.1.1 Toistaiseksi voimassa oleva palvelussuhde ja koeaika toisen työnantajan palveluksessa

Työntekijän tai viranhaltijan siirtyessä toisen työnantajan toistaiseksi voimassa olevaan palvelussuhteeseen ei myönnetä harkinnanvaraista virka- tai työvapaata uuden työn koeajalle.

4.1.2 Määräaikainen palvelussuhde toisen työnantajan palveluksessa

Toisen työnantajan palveluksessa suoritettavan viran tai toimen määräaikaista hoitamista varten voi toimialajohtaja tai rehtori, voimassa olevan hallintosäännön perusteella myöntää virka-/työvapaata enintään 1 vuoden ajaksi ja asianomainen lautakunta tai kaupunginhallitus yli yhden vuoden mutta enintään 2 vuoden ajaksi mikäli:

- työnantaja katsoo tehtävän hoidosta olevan jatkossa hyötyä oman viran tai toimen hoitamisessa, osaamista lisäävä työskentely
- projektiluontoiset tehtävät tai asiantuntijatehtävät, joiden kesto on etukäteen tiedossa
- tehtävän hoitamisesta saatava muu kokonaishyöty kaupungille tai työnantajan muu erityinen intressi kokonaisharkinnan perusteella

Vapaan myöntäminen ei saa aiheuttaa kohtuutonta haittaa toiminnan järjestämisessä ja sijaisuusjärjestelyissä. Vapaa tulee anoa yhdenjaksoisena.

4.2 Täydennyskoulutus

Koulutusta varten myönnettävien työ- ja virkavapaiden myöntämisessä sovelletaan kunnallisen henkilöstön osaamisen kehittämistä koskevaa suositusta sekä Paimion kaupungin henkilöstö- ja koulutussuunnitelmaa.

4.5 Vuorotteluvapaa

Työnantaja voi myöntää vuorotteluvapaalain mukaista vuorotteluvapaata. Vuorotteluvapaa on harkinnanvarainen vapaa, jota voidaan myöntää, mikäli sen myöntäminen ei aiheuta kohtuutonta haittaa toiminnan järjestämisessä ja, että vuorotteluvapaan ajalle saadaan palkattua tehtävään pätevä ja sopiva sekä vuorottelun ehdot täyttävä sijainen.

Vuorotteluvapaajärjestelmä on tarkoitus lakkauttaa 1.8.2024 alkaen.

4.6 Yksityisvapaat

Palkatonta yksityisvapaata voidaan myöntää tämän ohjeen periaattein, mikäli työtilanne sen sallii ja anomuksen tueksi on riittävät perusteet.

4.7 Sisäiset siirrot ja työkierto

Kaupungissa tehtävät sisäiset työjärjestelyt, sisäiset sijaisuusjärjestelyt tai työkierrat eivät kuulu tämän ohjeen mukaisiin virka-/työvapaisiin.

Tätä ohjetta noudatetaan soveltuvin osin kuitenkin silloin, mikäli kaupungin työntekijä tulee oman hakemuksensa perusteella valituksi toiseen kaupungissa avoimesti haettavana olleeseen virkaan tai toimeen.

4.8 Luottamustehtävän hoitaminen

Harkinnanvaraista virka- tai työvapaata myönnetään palkallisesti vain erityistapauksessa ja painavien syiden perusteella. Palkallisen harkinnanvaraisen virka- tai työvapaan syynä voi olla esimerkiksi KVTES:in luvun V, § 11 rinnastettavat syyt.

Kunnallisen työmarkkinalaitoksen suosituksen mukaisesti pääsopijajärjestöjen ylimpien päättävien elinten kokouksiin osallistumista varten kokouspäivien ajaksi myönnetään virka- tai työvapaata säännöllisen työajan ansiota vähentämättä silloin, kun näissä käsitellään virka- tai työehtosopimusasioita ja kun se on työyksikön toiminnan kannalta mahdollista.

Työntekijällä on oikeus saada työstään vapaata kunnallisen luottamustoimen hoitamiseen osallistuessaan kunnan toimielimen kokoukseen. Työnantaja voi kuitenkin kieltäytyä antamasta vapaata, jos työnantaja ei ole saanut tietoa tarvittavasta vapaasta viimeistään 14 päivää ennen kokouspäivää ja työnantajalla on työhön liittyvä painava syy. Muusta kuin em. mainitusta luottamustoimeen liittyvästä vapaasta on sovittava työnantajan kanssa. Luottamustoimen hoitamiseksi annettava vapaa on kuntalain perusteella palkatonta.

Mikäli Paimion kaupungin henkilökuntaan kuuluva työntekijä joutuu työajallaan osallistumaan Paimion kaupungin toimielimen kokoukseen tai luottamustoimeen kuuluvaan tilaisuuteen, voi hän osallistua siihen työajalla, jolloin työntekijän ei tarvitse hakea erikseen ansionmenetykskorvausta. Tämä keskeytys on kuitenkin merkittävä Populukseen.

5 Harkinnanvaraisen virka- ja työvapaan keskeyttäminen

Päätös myönnetystä harkinnanvaraisesta virka- ja työvapaasta on ensisijainen ja sitä noudatetaan määräaikansa loppuun.

Pääsäännön mukaan tehty virkavapauspäätös sitoo kumpaakin osapuolta. Työnantaja ei voi yksipuolisesti muuttaa tai peruuttaa päätöstään eikä viranhaltija tai työntekijä voi yksipuolisesti vaikuttaa jo myönnettyyn virka- tai työvapaaseen.

Virkavapaalla oleva viranhaltija voidaan määrätä suostumuksensa perusteella suorittamaan virkatehtäviä perustellusta syystä, jolloin virkavapaa keskeytyy. Tätä ennen viranhaltijalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi.

6 Muuta

Työnantajan ja yksittäisen esihenkilön tulee vapaiden myöntämistä harkitessaan huomioida henkilöstön tasapuolinen kohtelu. Vapaiden myöntämisessä työtehtävien ja palveluntuotannon järjestämisen turvaaminen on aina ensisijainen kriteeri.

Harkinnanvaraista virka- tai työvapaata ei pääsääntöisesti myönnetä elinkeinotoiminnan / tai yrittäjänä toimimista varten. Sivutoimiluvista ja -ilmoituksista on voimassa oma ohjeistuksensa.

7 Ohjeistuksen voimassaolo

Tämä ohjeistus on voimassa 1.1.2024 alkaen toistaiseksi.